

α ραψωδία Οδύσσειας

επιλογές από την πρώτη σκηνή της επικής ιστορίας στον κόσμο των θνητών

**με κόκκινο οι λέξεις από το πρωτότυπο, εκμάθηση τύπων (αναγνώριση γραμματική, ερμηνεία).*

Τόπος: Ιθάκη, παλάτι Οδυσσέα. Προηγήθηκε η σκηνή στον Όλυμπο με τους θεούς (βασικά η στιχομυθία αποκλειστικά μεταξύ Δία και Αθηνάς)

Επικά πρόσωπα: Αθηνά (Μέντης), μνηστήρες, Φήμιος Τηλέμαχος, Πηνελόπη, δούλοι στην υπηρεσία των ηρώων (**κήρυκες, ἀμφίπολοι, δμωαί, κοῦροι** κ.άλ.)

Θέμα: ο νόστος του Οδυσσέα

Μέγας απών: Οδυσσέας και μέγας παρών απών: η μνήμη του Οδυσσέα

*Η Αθηνά καταφτάνει στο παλάτι της Ιθάκης, 105 **εἰδομένη ξείνῳ**, με ταυτότητα: Ταφίων **ἡγήτορι**, Μέντη. Βρίσκει τους **ἀγήνορας** μνηστήρας (106, πρβ. 144).*

*Στο κείμενο διαβάζουμε: Αυτοί έχουν παίξει με τους αστραγάλους (**πεσσοῦς**), κάθονται πάνω σε δέρματα αγελάδων που οι **ἴδιοι** σκότωσαν και υπάρχουν ακόμη **κήρυκες και θεράποντες που ανακατεύουν το κρασί με το νερό σε κρατήρες και καθαρίζουν με σφουγγάρια τα τραπέζια και τρώνε κρέατα** (στ.106-112). Η ιδέα του άδικου δείπνου (**δόρπος** βλ. θέμα μολπή και μνηστηροφονία στο δεύτερο τμήμα του έπους).*

*Ο Τηλέμαχος βλέπει την Αθηνά αν και στενοχωρημένος, την υποδέχεται όπως ταιριάζει, της παίρνει το **ἔγχος** (στ. 119, 121, 127: **δόρυ**) (βλ. τεχνική προσμονής για εκδίκηση!) και τη χαιρετά.*

στ. 113-124, 132-135

Οι λέξεις σε μια σειρά για μετάφραση και σε παρένθεση οι αττικοί τύποι και άλλες επεξηγήσεις/σχόλια

πολὺ πρῶτος θεοειδής Τηλέμαχος ἶδε τήν (αὐτήν), ἦστο (καθῆστο) γὰρ ἐν μνηστῆρσι, τετιημένος φίλον (έόν) ἦτορ (καρδίην), ὀσσόμενος πατέρα ἐσθλόν ἐνὶ (ἐν) φρεσίν, εἰ ἐλθὼν μὲν ποθεν θείῃ σκέδασι τῶν (ἡ θέσῃ ὅπως στο οὔτος) μνηστήρων κατὰ δώματα, αὐτὸς δ' ἔχοι (ευκτικές εκφράζουν και δηλώνουν την ευχή που έχει ο Τ.) τιμὴν καὶ ἀνάσσοι κτήμασιν οἷσιν (αὐτοῦ). Φρονέων τὰ (ᾧ), μεθήμενος μνηστῆρσι εἵσιδ' Ἀθήνην. Βῆ (ἔβη) δ' ἰθὺς (εὐθύς) προθύροιο (προθύρου), νεμεσσήθη (ἐνεμεσσήθη: παράταξη ἀντί υπόταξης, επειδή) δ' ἐνὶ (ἐν) θυμῷ ξεῖνον (ξένον) ἐφεστάμεν (ἐφεστάναι) δηθὰ θύρησιν (θύραις). Ἐγγύθι δὲ στὰς ἔλε (εἶλε) χεῖρ(α) δεξιτερὴν καὶ ἐδέξατο χάλκεον (χαλκοῦν) ἔγχος, καὶ φωνήσας προσηύδα μιν (αὐτόν) ἔπεα (ἔπη) πτερόεντα:

«Χαῖρε, ξεῖνε (ξένε), φιλήσεται (φιλήσαι) παρ' ἄμμι (ἡμῖν). Αὐτὰρ ἔπειτα πασσάμενος (πασάμενος) δείπνου μυθήσεται (μυθήσου) ὅττεό (οὔ) σε χρή».

ὥς (οὕτως) εἰπὼν ἠγεῖθ' (το), ἢ δ' ἔσπετο Παλλὰς Ἀθήνη.

(...)

132 πὰρ (παρά) δ' αὐτὸς θέτο (ἔθετο) κλισμὸν ποικίλον, ἔκτοθεν ἄλλων μνηστήρων, μὴ ξεῖνος (ξένος) ἀνηθείς (ἀνιαθείς) ὀρυμαγδῷ (δοτ. Αἰτίας ἀπό το ἀνηθείς) ἀδήσειεν δείπνῳ, μετελθὼν ὑπερφιάλοισι (ὑπερφιάλοις), ἵνα ἔροιτο μιν (αὐτόν) περὶ πατρὸς ἀποιχομένοιο (ἀποιχομένου)

ΛΕΞΕΙΣ

θεοειδής πρβ. θεοείκελος, ισόθεος, ἀντίθεος:

τετιημένος:

ἦτορ, καρδίη, κραδίη

ὀσσόμενος > ὅσσε (μάτια) reflecting upon

ἐσθλός: επιφανής. Ενα πολύ σημαντικό επίθετο για τους ομηρικούς ήρωες.

ἐνὶ φρεσίν πρβ. τις ομηρικές εκφράσεις κατὰ φρένας ἐνὶ θυμῷ

ποθεν: ἀπό κάπου

σκέδασις μνηστήρων (γεν. αντικ.), πρβ. διασκεδάννυμι

κατὰ δώματα εμπρόθετος του τόπου

δῶμα, δῶ

τιμή

ἀνάσσω

κτῆμα πρβ. βίος, βίοςτος ἀγαθά. Η οικονομική διάσταση της τιμής.

φρονέων, > φρονέω, φρονῶ: ενώ σκεφτόταν

μεθήμενος

βῆ= ἔβη, βαίνω, β' αόριστος

ἰθύς, αμέσως (επίρρημα)

πρόθυρον

νεμεσσήθη, νεμεσσίαω. νεμεσήσεται, μέλλον μέσος > νεμεσίαω πβ. αιδώς, αγανάκτηση για καταπάτηση της αιδούς. (νέμω: μοιράζω, πιο αόριστη και περιοριστική έννοια από τη Δίκη). Ξανά σε στ. 158 στα λόγια του Τηλέμαχου προς τον Μέντη.

*NEMESIS: προσωποποιημένη θεότητα στην αττική Ραμνούντα.

δηθά μακριά (επίρρημα εδώ ως πρόθεση με δοτική θύρησιν)

ἐγγύθι κοντά

στάς> ἴστημι

δεξιτερὴ χεὶρ

ἔγχος

χάλκεος, χαλκοῦς (εποχή σιδήρου έρχεται μετά την εποχή χαλκού, άρα εδώ το μέταλλο ορίζει την πιο μακρινή και επομένως ηρωική εποχή).

φωνήσας > φωνέω ; ομιλώ (αμετάβατο με μιν, ἔπεα στο προσηύδα)

προσαυδάω παρόμοιο με φωνέω, με αιτ. ἔπεα

ἔπεα πτερόεντα = winged σαν πουλί, γρήγορο να ξεφύγει από το ἔρκος ὀδόντων, ή πτερωτά δηλ. ανάλαφρα.

φιλήσεται (μέλλον/φιλήσαι- παθητικά εδώ θα γίνεις αντικείμενο φιλικής μεταχείρισης)

πασσάμενος > πατέομαι, έπα[σ]σάμην τρώω με αιτ.

μυθέω

132 κλισμός μη επίσημο κάθισμα με πλάτη

ἔκτοθεν ἄλλων (the others, that is to say, the suitors, επεξηγηματικό ἄλλος)

ἀνιηθείς > ἀνιάομαι, στενοχωριέμαι

ὄρυμαγδῶ : loud noise, din, δοτική της αιτίας από το ἀνιῶμαι

ἀδήσειεν, ευκτική β αορίστου > ἀνδάνω > ἄδην, become sated, disgusted with

ὑπερφίαλος: arrogant, violent ETYΜΟΛΟΓΙΑ

ἔροιτο > ἔρομαι, ὄχι ενεστώς οριστ. ἔρειαι, ιωνικός επικός: εἴρομαι, εἰρόμην, ἡρόμην, ἐρήσομαι, ἔρωμαι. ερωτώ (ask inquire).

Ακολουθεί η σκηνή φιλοξενίας: μια αμφίπολος χύνει με ωραία χρυσή προχόη πάνω σε ασημένιο λέβητα για να πλυθεί ο ξένος, στήνεται το τραπέζι, με πολλά εἶδατα, πίνακες με κρέατα και χρυσά κύπελλα και ένας κήρυξ οινοχοεύει. (στ. 135-143)

*Διαβάζουμε τώρα την **εἴσοδο των μνηστήρων**, το γεύμα τους και την πρώτη ερώτηση που απευθύνει ο Τ. στον ξένο.*

Εἴσοδος των μνηστήρων, 1ος δόρπος στ. 144-176

ἀγήνορες μνηστήρες δ' (δὲ) ἐς ἦλθον (εἰσῆλθον)

Οἱ μὲν ἔπειτα ἔζοντο ἐξείης (ἐξῆς, ποιητ.) κατὰ κλισμούς (couch) τε θρόνους τε, κήρυκες δὲ ἔχευαν ὕδωρ τοῖσι (αὐτοῖς) ἐπὶ χεῖρας,

δμῳαὶ δὲ παρενήνεον (επαυξημένος τύπος του νέω, hear, μαζί πάντα με σῖτον, κανέοισι) σῖτον ἐν κανέοισι (κανοῖς, κάνεον, κανοῦν, καλαμένιο καλάθι/basket of reed, bread basket),

κοῦροι (=κόροι) δὲ ἐπεστέψαντο (fill up, crown) κρητῆρας (=κρατῆρας) ποτοῖο (=ποτοῦ).

οἱ δ(έ) ἱαλλον χεῖρας ἐπ(ί) ὀνείαθ(α) (ὄνειαρ, which brings advantage, profit, food πληθ.) ἐτοῖμα.

150 *αὐτὰρ ἐπεὶ μνηστῆρες ἐξ ἔντο (ἐξίημι) ἔρον πόσιος καὶ ἐδητύος (λογοτυπικός στίχος, 21 φορές)*, ἄλλα μεμῆλει (>μέλει, μέλω) τοῖσιν (=αὐτοῖς) ἐνὶ φρεσὶν, μολπή τ' ὀρχηστύς. τὰ γὰρ (ἐστί) τ(ε) ἀναθήματα (συνοδοευτικά) δαιτός.

κῆρυξ δ' (δὲ) θῆκε (ἔθηκε) περικαλλέα (περικαλλῆ) κίθαριν Φημίω ἐν χερσίν, ὅς ῥ' (ἄρα) (ἄρα) ἥειδε ἀνάγκη παρὰ μνηστῆρσιν

155 ἦ τοι φορμίζων ἀνεβάλλετο ἀεῖδεν καλόν, αὐτὰρ Τηλέμαχος προσέφη γλαυκῶπιν Ἀθήνην, σχὼν κεφαλὴν ἄγχι, ἵνα οἱ ἄλλοι μὴ πευθοῖαθ(-οιντο):

- Ξεῖν(ε) φίλ(ε), ἦ καὶ νεμεσήσεται (νεμεσάω, μέλλων μέσος) μοι ὅττι (ὅ,τι) κεν (ἄν) εἴπω;

ταῦτα (ἴσως με χειρονομία) μὲν μέλει τούτοισιν (τούτοις), κίθαρις καὶ ἀοιδή (ως επεξηγήση), 160 ρεῖ(α) (ραδίως εἶναι για αυτούς), ἐπεὶ ἔδουσιν ἀλλότριον βίον νήποιον (χωρίς τιμωρία),

(βίον) ἀνέρος (ἀνδρός, ἀνώνυμα!) οὗ δὴ λεύκ(α) ὅστέα πύθεται, κείμεν(α) που ἐπ' ἠπείρου, ἦ κύμα κυλίνδει εἰν ἀλί.

εἰ (ευχετικό ἢ με κόμμα σαν πρόταση υπόθεση που εἶναι πιο απλό, ἀλλὰ λιγότερο ζωντανό και φορτισμένο) ἰδοῖατο (=ντο) κεῖνον γ(ε) νοστήσαντα Ἰθάκηνδε, πάντες κ(ε) ἀρησαίαι(ο, ντο) (ἀρήσαιντο ἄν, ἀράω) εἶναι ἐλαφρότεροι πόδας ἢ 165 ἀφνειότεροι (εἶναι) χρυσοῖο (χρυσοῦ) τε ἐσθῆτός τε.

νῦν δ(ὲ) ὁ μὲν ἀπόλωλε ὥς (οὕτως) κακὸν μόρον (evil doom, εσωτερική αιτιατική), οὐδέ τις θαλπωρὴ (ἐστί) ἡμῖν, εἴ πέρ τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων φῆσιν (φησὶν, ἀλλοῦ φήη, υποτ. μετά από εἰ, ὅχι ἐτσι στην αττική) ἐλεύσεσθαι. νόστιμον ἦμαρ (ἡμέρη) τοῦ δ(έ) ὤλετο. ἄλλ(α) ἄγε εἰπὲ μοι τόδε, καὶ κατάλεξον ἀτρεκέως (unswervingly, without twisting, ἀτρακτος αὐτό που περιστρέφεται)

170 τίς ἀνδρῶν εἷς πόθεν; πόθι τοι πόλις ἡδὲ τοκῆς (εἰσι); ἐπὶ τ(ε) ὀπποίης (πλάγιο ερωτηματικό) νηὸς ἀφίκεο; πῶς δὲ ναῦται ἤγαγόν σε εἰς Ἰθάκην; τίνες εὐχετόωντο (εὐχετῶντο, διέκταση) ἔμμεναι (εἶναι); οὐ μὲν γάρ τι οἶομαι (οἶμαι, διαίρεση) σε ἰκέσθαι πεζὸν ἐνθάδε (ιθακήσιο αστείο!). καὶ ἀγόρευσον μοι τοῦτ(ο) ἐτήτυμον, ὄφρ(α) (ἵνα) εἰδῶ ἐν (εῦ), 175 ἡὲ (ἦ μετά ακολουθεῖ ἦ, ἦε)

μεθέπεις νέον, ἧ καὶ ἐσσι (εἷ) πατρῷος ξεῖνος, ἐπεὶ πολλοὶ ἄνδρες (ἄνδρες)
 ἄλλοι ἴσαν (γ πληθ.παρατ. εἶμι) ἡμέτερον δῶ (δῶμα),
 ἐπεὶ καὶ κεῖνος ἦν ἐπίστροφος (conversant with, popular, conciliatory with men,
 η γεν. συχνά χαρακτηρίζει τη σφαίρα του ουσιαστικού όπως η αιτ. το ρήμα)
 ἀνθρώπων (ως γεν. αντικειμενική στο ἐπίστροφος).

ΛΕΞΕΙΣ

ἀγήνορες (manly, heroic, arrogant, headstrong, βλ.στ.106)

ιάλλω=απλώνω τα χέρια

Μερικά συμπληρωματικά για τύπους των παραπάνω στίχων

Κάθονται οι μνηστήρες, τρώνε και αφού χορταίνουν

151 **μεμήλει τινι ἄλλα**, νοιάζονται, έχουν στο νου τους

152 **μολπή, ὀρχηστύς** (αρχικά τραγούδι με συνοδεία χορού, ή μίμος. Η αντίθεση με το αὐτάρ)

152 **ἀναθήματα**, συνοδευτικά, κατηγορούμενο στο τὰ, που προστίθενται, Zugaben, γαρ τε namque

δαίς, -τός, μερίδιο, γεύμα, πρβ. δόρπος (μεταδόρπιος)

153 **λύρη κίθαρις** (4 χορδές), φόρμιγξ ως **δαιτός συνήορος, ἐταίρη**,

Φορμίζων: κιθάριζε, Ιλ. Σ 569-70, περικαλλής μεταφέρεται από τραγούδι σε όργανο

κῆρυξ ο Μέδων μαζί με Φήμιο πάλι σε χ

154 **Φήμιος**, Τερπιάδης, χαρακτηρίζεται **θεῖος, ἐρίηρος**

ἄρα εγκλιτικό, μετάβαση σε κάτι νέο

παρά, παραείδω, με δοτική, παρήμενος,

ἀνάγκη, σημαντική η διευκρίνιση πάλι σε χ. Η αποενοχοποίηση του τραγουδιστή αναίτιος αλλά και η παθητικότητά του, το ανυπεράσπιστο, άραγε έτσι και ιστορικά το πορτρέτο του αοιδού.

155 φορμίζω, ἀναβαλλόμενος, παίζω τις εισαγωγικές νότες, ἀνεκρούετο προοιωνίζετο, να τραγουδήσει ωραία (καλόν, ως επίρρημα στο ρήμα ἀείδειν)

Αὐτάρ δηλώνει αλλαγή, ο Τηλ. διαφοροποιείται από τους μνηστήρες

προσέφη > πρόσφημι

πευθοίαι(ο), ατο, γ πληθ. πεύθοιντο, ευκτ. για όλους τους χρόνους, 157= δ 70, ρ 592 ανάγνωση Αρίσταρχου πευθοίατο ἄλλοι (χασμωδία στο τέλος 5ου πόδα· ὁλλος με άρθρο είναι σύνηθες)

Λόγια Τηλέμαχου:

θα με παρεξηγήσεις αν γυμνή τη σκέψη μου σου πω: νεμεσήσεαι, μέλλων μέσος > νεμεσάω πβ. αιδώς, αγανάκτηση για καταπάτηση της αιδούς. (νέμω: μοιράζω, πιο αόριστη και περιοριστική έννοια από τη Δίκη).

NEMESIS: προσωποποιημένη θεότητα στην αττική Ραμνούντα.

¬τι διπλό αντί ¬τι

ΚΕΥ = ἄν δυνητικό, δυνητ. υποτακτική αορίστου.

ταῦτα συνοδεύεται με χειρονομία ίσως.

βίωτος το βίος νήποινον επίρρ. χωρίς ποινή ἄλλότριος ο ξένος. Η πρόταση ἐπεὶ είναι αιτιολογική.

ἔδω τρώγω

161-2 δῆ = ἤδη, του ἀνδρα το βιος του οποίου βέβαια κάπου αφημένα στη στεριά (ἀπὸ με γενική τόπου· αντίθεση ἥπειρος και κῦμα) τα οστά σαπίζουν (πύθω= σαπίζω) από τη βροχή, ὄμβρος (ὅ) ή στη θάλασσα το κύμα τα κυλίνδει: κυλά, φέρει.

163 εἰ ή δηλώνει ευχή ή με κόμμα σε θέση υπόθεσης (μτφρ. ΔΜ: αν όμως στην Ιθάκη γύριζε, λιγότερο ζωντανό και συναισθηματικό αν και εξίσου ορθό).

ἰδοίατο, ἴδoinτο, ευκτική με κατηγορημ. μτχ. νοστήσαντα

164 ἄρήσαιατο, ἄρήσαιντο, > ἄράω, εύχομαι

πόδας αιτ. της αναφοράς (πβ. Θοός: γρήγορος)

ἄφνειός, ἄφενος, οι 2 συγκριτικοί μήπως μπαίνουν ὄντως για σύγκριση με κάτι.

166 νῦν δὲ nun aber

166 μόρος > μείρομαι, μοίρα, θάνατος, 'with evil doom'. ΠΡΟΣΟΧΗ στο γεγονός ότι εδώ δείχνεται ότι ο Τηλ. πιστεύει ότι πέθανε ο Οδ.

ὥς, οὕτως έτσι (διακρίνεται το τονισμένο από το άτονο ὡς ειδικό ή αιτιολογικό ή αναφορικό)

θαλπωρή, θερμότης, παρηγορία, και ελπίδα

ἀτρεκέως χωρίς περιστροφές καθαρά και ξάστερα, το καί σημαίνει ήδη, καταλέγω απαριθμώ

170 εἷς = εἶ δεύτερο πρόσωπο του εἰμί.

πόθι πού; με ποιο καράβι εδώ μας ήλθες; ποιές είναι οι συστάσεις τους;

172 εὐχετόωντο, εὐχετάω, κάνω ευχή, ισχυρίζομαι, μιλώ με περηφάνεια, λέγω κάτι ιερό (διέκταση)

175 νέον για πρώτη φορά, νέα,

Μεθέπεις: καταφτάνεις

πεζόν στη στεριά

ἢ εισάγει διπλή ερώτηση, στα αττ. : πότερον ἢ

176 ἐπεὶ ἐπειδή,

ἴσαν, 3ο πληθ. παρατ. εἶμι,

δῶ, δῶμα μόνο με προσωπική αντωνυμία (μυκην. do-de).

ἐπίστροφος, άπαξ, κοσμογυρισμένος, αυτός που συναναστρέφεται με πολλούς, δημοφιλής, ανθρώπων, με άνδρες. (zugewandt, sich kümmerte um)

Ακολουθεί η ψεύτικη σύσταση της Αθηνάς και της πατρικής σχέσης της με τον Οδυσσέα, το ψέμμα για τη μοίρα του Οδυσσέα (τον κρατούν χαλεποί άνδρες σε νησί, αλλά αυτός είναι πολυμήχανος και φράσσεται πώς να επιστρέψει), η ερώτηση προς τον Τ. αν είναι όντως ο γιος του Ο. Η απάντηση του Τ. ότι δεν ξέρει αλλά έτσι λέει η μητέρα του, εκφράζει τον πόνο του. Ο δεύτερος μεγάλος λόγος της μεταμφιεσμένης Αθηνάς αναφέρει την προτροπή της πρώτα να πάει στην Πύλο και τη Σπάρτη για να ρωτήσει αν ξέρουν κάτι για το νόστο του πατέρα

του κι αν ακούσει ότι πέθανε να κάνει τάφο και μετά να σκεφτεί πώς να σκοτώσει τους μνηστήρες με δόλο ή φανερά. Του υπενθυμίζει τέλος την φήμη που πήρε ο Ορέστης από την δολοφονία του Αίγισθου.

Η σκηνή μετά την αναχώρηση της Αθηνάς.

Φήμιος, Πηνελόπη, μνηστήρες και Τηλέμαχος, στ. 325-382

Οι στίχοι με τις λέξεις σε σειρά απόδοσης:

325 ἀοιδὸς δ(έ) περικλυτὸς ἄειδε τοῖσι,

οἱ δὲ ἦατ(ο) (= ἦντο) ἀκούοντες σιωπῇ.

ὁ δ(έ) ἄειδε λυγρόν νόστον Ἀχαιῶν, ὃν Παλλὰς Ἀθήνη ἐπετείλατο ἐκ Τροίης.

Κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρων Πηνελόπεια σύνθετο (= συνέθετο) δὲ φρεσὶ (αντι ἐν φρεσίν) θέσπιν ἀοιδὴν τοῦ (αὐτοῦ), ὑπερωϊόθεν.

κατεβήσετο δ(έ) ὑψηλὴν κλίμακα οἷο δόμοιο, οὐκ οἷη, ἅμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι δύ(ο) ἔποντο.

ὅτε ἡ δ(έ) δὴ ἀφίκετο μνηστῆρας, δῖα γυναικῶν, στῇ (= ἔστη) ρα παρὰ σταθμὸν τέγεος ποιητοῖο πύκα, σχομένη λιπαρὰ κρήδεμνα ἅντα παρειάων.

ἀμφίπολος (:η ἀκόλουθος) δ(έ) ἄρα κεδνὴ παρέστη ἐκάτερθε οἱ (= αὐτῇ, δηλ. τὴν Πηνελόπη). δακρύσασα δ' ἔπειτα προσηύδα (>προσαυδάω: προσφωνώ, απευθύνομαι) θεῖον ἀοιδόν.

-Φήμε, οἶδας γὰρ πολλὰ ἄλλα θελκτῆρια βροτῶν, ἔργ(α) ἀνδρῶν τε θεῶν τε, τά (ᾗ) τε ἀοιδοὶ κλείουσι. ἄειδε ἓν γε τῶν (= αὐτῶν, τούτων) παρήμενος σφιν (σφισιν, αὐτοῖς), οἱ δὲ πινόντων οἶνον σιωπῇ. ἀποπαύε(ο) δ(έ) ταύτης λυγρῆς ἀοιδῆς, ἥ τε τείρει φίλον κῆρ μοι αἰεὶ ἐνὶ στήθεσσι, ἐπεὶ πένθος ἄλαστον καθίκετο με μάλιστα. ποθέω γὰρ τοίην κεφαλὴν, μεμνημένη αἰεὶ ἀνδρός, τοῦ (οὔ) κλέος εὐρὺ (ενν. ἐστὶ) καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.

Αὖ δ(έ) Τ. πεπνυμένος ἀντίον ἡὔδα τὴν.

- μητερ ἐμή, τί ἄρα τ(ε) φθονέεις τέρπειν ἐρίηρον ἀοιδὸν ὅππῃ νόος ὀρνυται οἱ (αὐτῷ); οὐ νύ τ(ε) ἀοιδοὶ αἵτιοι (εἰσιν), ἀλλὰ ποθι Ζεὺς αἴτιος (ἐστίν), ὅς τε δίδωσιν ἀνδράσιν ἀλφειστῆσιν ὅπως ἐθέλῃσιν ἐκάστῳ. τούτῳ δ(έ) οὐ νέμεσις (ἐστίν) ἀεΐδειν κακὸν οἶτον Δαναῶν. ἄνθρωποι γὰρ ἐπικλείουσ(ι) μᾶλλον τὴν ἀοιδήν, ἢ τις ἀμφιπέλῃται νεωτάτῃ ἀκουόεντεςσι. ἐπιτολμάτω κραδίη καὶ θυμὸς σοι ἀκούειν. οὐ γὰρ οἷος Ὀδυσσεὺς ἀπώλεσε νόστιμον ἦμαρ ἐν Τροίῃ, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι φῶτες ὄλοντο. ἀλλ(ά) ἰοῦσα εἰς οἶκον κόμιζε τὰ ἔργα σ(οι) αὐτῆς, ἰστόν τ(ε) ἠλακάτην τε, καὶ κέλευε ἀμφιπόλοισι ἐποίχεσθαι ἔργον. μῦθος μελήσει πᾶσι ἄνδρεςσι, μάλιστα δ(έ) ἐμοί. κράτος γὰρ ἔστι τοῦ (ἀνδρός) ἐνὶ οἴκῳ.

- 360 Ἡ δὲ θαμβήσασα (ἐ)βεβήκει πάλιν οἶκόνδε. ἔνθετο γὰρ πεπνυμένον μῦθον παιδὸς θυμῷ. ἀναβᾶσα δ(έ) ἐς ὑπερῷ(α) σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξί, κλαῖεν ἔπειτα(α) Ὀδυσῆα, φίλον πόσιν, ὄφρα γλαυκῶπις Ἀθήνη (ἐ)βάλε οἱ (αὐτῇ) ἠδὺν ὕπνον ἐπὶ βλεφάροισι.

365 Μνηστῆρες δ(έ) ὁμάδησαν ἀνὰ σκιάοντα μέγαρα. Πάντες δ(έ) ἠρήσαντο **ἀράομαι** κλιθῆναι παρὰ **παρά** λεχέεσσι.

Πεπνυμένος Τ. δὲ ἄρχετο μύθων τοῖσι.

Μνηστῆρες ἐμῆς μητρός, ἔχοντες ὑπέρβιον ὕβριν (που σας κατέχει υπεροψία και μέθη ΔNM, πρβ. δ 321 ἴδιος στίχος, βλ. ὑπερβασίη τίσασθαι μνηστῆρας ὑπερβασίης ἀλεγεινῆς), **νῦν** **τερπώμεθα**¹ **δαινύμενοι** (δαιτυμῶν, διατύς, δαῖς διατός, δαίομαι μοιράζω, δαίνυμι= χωρίζω μερίδες, κάνω τραπέζι, τρώγω), **μηδὲ βοητὺς ἔστω**, ἐπεὶ τὸ ἀκουέμεν (αιολικός τύπος απρφ.= ἀκούειν) ἀοιδοῦ καλὸν ἐστίν, τοιοῦδ(ε) (ἀοιδοῦ) οἷος ὅδ(ε) ἐστί, **ἐναλίγκιος** (= ὅμοιος) **θεοῖς** (δοτ. αντικ.) **αὐδὴν** (αιτ.αναφοράς). **ἠῶθεν** (στοι μῦθοι θα γίνουν ἠῶθεν) **δ(ε) πάντες** **καθεζώμεσθα κίοντες** (κίω=βαδίζω, πηγαίνω) **ἀγορήνδε**, **ἴν(α) ἀποείπω ὑμῖν μῦθον ἀπηλεγγέως** (απροκάλυπτα, φανερά, >αλέγω, ἄλγος φροντιδα/ όπου σκοπεύω να πω την απαγόρευσή

¹ ἔτσι και οι Σειρήνες με ὕπνο η τέρψις, ο Δημόδοκος να σταματήσει για να τερπώμεθα, ο Τηλ. και Οδ. κήδεσιν ἀλλήλων τερπώμεθα λευγαλέοισι)

μου απερίφραστα ΔNM), **ἐξιέναι μεγάρων. ἀλεγύνετε** (αλλού να ψάξετε για τα έτοιμα τραπέζια, ΔNM. προστακτ. παρασκευάζω, επιμελούμαι) **δ(έ) ἄλλας δαΐτας, ἔδοντες ὑμὰ (= ὑμέτερα) κτήματα, ἀμειβόμενοι κατὰ οἴκους** (αν θέτε συναλλάζοντας τα σπίτια μεταξύ σας ΔNM) , **εἰ δ(έ) δοκέει ὑμῖν τόδε ἔμμεναι λωῖτερον (μόνο ουδ. καλύτερο, ωφελιμότερο) καὶ ἄμεινον** (αν ίσως νομίζετε πως είναι συμφερότερο και πιο γενναίο ΔNM), **ὀλέσθαι βίοτον ἐνὸς ἀνδρός νήποινον** (ως επεξήγηση ὅλο: χωρίς τιμωρία), **κείρετ(ε) (= κατατρώτε, καταστρέφω). ἐγὼ δὲ ἐπιβώσομαι (>ἐπιβοάω) θεοὺς αἰὲν ἐόντας, αἷ κέ (ἐάν, ἀμποτε) ποθι** (επίρ., κάπου, πουθενά, ίσως) **Ζεὺς δῶσι (=δῶ) γενέσθαι παλίντιτα** (πάλιν= πίσω, να επέλθει ανταπόδοσιν δια της εκ μέρους των θεών τιμωρίας/ να δώσει εκδίκηση ΔNM, μόνον πληθ. ἄτιτος) **ἔργα. ἔπειτα ὅλοισθε κεν νήποινοι** (νη-ποινος: ως τώρα ατιμώρητοι. Το νή στερητικό, πβ. Νήπιος, νη και εἰπεῖν) **ἐντοσθεν δόμων.**

Ἔφαθ(ο) ὥς. Οἱ δ(έ) ἄρα πάντες, φύντες ὁδὰξ (επίρ. δάκνω: τα χεῖλη τους δαγκώνοντας ΔNM) ἐν χεῖλεσι, θαύμαζον Τηλέμαχον, ὃ (ὃς= ο οποίος επειδή) ἀγόρευε θαρσαλέως.

412-427, 443-444. Η συζήτηση μνηστήρων-Τηλέμαχου

πεπνυμένος Τ. ἀντίον ἡῦδα τὸν:

Εὐρύμαχ(ε), ἧ τοι νόστος πατρὸς ἐμοῖο ἀπώλετο. οὐτ(ε) οὖν πείθομαι (εμπιστεύομαι ΔNM) **ἔτι ἀγγελίην (μήνυμα ΔNM), εἴ ἔλθοι ποθεν, οὔτε ἐμπάζομαι** (μήτε και λογαριάζω ΔNM/ προσέχω, ανησυχώ) **θεοπροπίης** (πβ. θεοπρόπιον και θεοπρόπον παρακάτω, χρησμός), **ἦν τινα μήτηρ ἐξερέηται** (ἐξερεεῖνω, ζητώ να μάθω/ ρωτά), **καλέσσασα θεοπρόπον ἐς μέγαρον. οὗτος δ(έ) ἐστὶ ἐμὸς πατρώϊος ξεῖνος ἐκ Τάφου, Μέντης, εὖχεται δ(έ) εἶναι υἱὸς δαΐφρονος** (δαΐφρων: ο έχων τας φρένας λογικάς αλλά και ο γνώστης του πολέμου: εμπειροπόλεμου ΔNM) **Ἀγχιάλοιο, ἀτὰρ (=αὐτάρ: εντούτοις, αλλά όμως,**

λοιπόν, δε) **ἀνάσσει** (εξουσιάζω, ἄναξ) **φιληρέτμοισιν** (φιλήρετμος: αυτός που αγαπά τα κουπιά) **Ταφίοισι**.

Φάτο ὥς (=οὕτως) **Τηλέμαχος**, ἔγνω **δ(έ)** **ἄθανάτην θεὸν φρεσί**. οἱ **δ(έ)** **τέρποντο**, **τρεψάμενοι εἰς ὄρχηστύν τε καὶ ἱμερόεσσαν ᾠοιδήν**, **μένον δ(έ) ἐπὶ ἔλθεῖν ἔσπερον**. **μέλας δὲ ἔσπερος ἐπὶ ἦλθε τοῖσι τερπομένοισι** (ζανά ἴδιο σε σ 306) (το ἐπὶ μαζί με το ἦλθε, ἐπέρχομαι, ποιητική τμήση)

δὴ τότε ἕκαστος ἔβαν (επικός τύπος του ἔβησαν> βαίνω) **οἴκόνδε** (το -δε στο τέλος λέξης σημαίνει προς, ἄρα η λέξη ἐδῶ εἶναι επιρρηματικός προσδιορισμός), **κακκεῖοντες** (**κάκ=κατά, πλαγιάζω, κατακείω**).

Τηλέμαχος δ(έ), **ὅθι θάλαμος ὑψηλὸς δέδμητο** (δέμω= κτίζω, οικοδομῶ) **δέω=δένω/ δέω=έχω-έλλειψη)** **οἱ περικαλλέος αὐλῆς, ἐνὶ περισκέπτῳ χώρῳ, ἔνθ(α) ἔβη εἰς εὐνὴν** (κρεβάτι, πρβ. σύννευος) **μερμηρίζων πολλὰ φρεσί** (μερμηρίζω ανακινῶ/ συνολικά 27X, ο Οδυσσεύς, ο Μενέλαος, κατά φρένα και κατά θυμόν, δόλον, ἐνὶ φρεσί). ΜΤΦΡ: αλλά ο νους του γύριζε από τις σκέψεις τις πολλές ΔΝΜ

....443 **ἔνθ(α) ὃ γε παννύχιος** (και πάννυχος), **κεκαλυμμένος ἄωτῳ** (ἄωτος= μαλλί) **οἶδς** (οἶς, πρόβατο, ὄιος-οἶός, οἶεσσιν/οἶεσσι, οἶων) , **βούλευε ὁδὸν ἧσιν φρεσὶν τὴν (ὁδὸν) πέφραδ(ε)** (= ἐδειξε >φράζω, απρφ.πεφραδέμεν, αόριστος β, πέφραδε και ἄ φράσε/ δείχνω, μέσο : συλλογίζομαι, σκέφτομαι, α 205!!) **Ἀθήνη**.